

Amateursuindersvereniging de Pioniers

Bezoekadres:

Köglaan 30, 3571 PZ Utrecht
www.depioniers.nl

Postadres:

Postbus 13017, 3507 LA Utrecht

Redactie: Evelien Pullens

Layout: Evarien Tuitert

redactie@depioniers.nl

In dit nummer o.a.

Van het bestuur	2
Tip van de maand	2
Haat-Liefde	3
Interview met Paul van Sorge, bestuurslid	4
Tuinieren met de natuur	5
De schooltuin	7
Natuurlijk tuinieren	8
Muziek, terrasje, honing en wandelen	8
Tentoonstelling	9
De createive club op reis	9
Buurvrouw weet alles	10
Aankondiging Pioniersfeest: Proef en geniet van de rijkdommen van Pioniersgrond!	10

Agenda

- Zaterdag 12 oktober Pioniersfeest
- Zaterdag 5 oktober 14.00 Informatie beheerplan
- Dinsdag 15 oktober 20.00 Bespreking huishoudelijk reglement
- Dinsdag 5 november 20.00 Workshop Stinzenplanten (natuurlijk tuinieren AVVN)
- Dinsdag 19 november 20.00 Deel 1 workshop snoeien (natuurlijk tuinieren AVVN)
- Zaterdag 23 november 10.00 Deel 2 workshop snoeien (natuurlijk tuinieren AVVN)

Van de redactie

“Sssst” zie ik op een bordje bij een tuinhek hangen. “Sssst” denk ik in mijn hoofd. Waarom zou het hier extra stil moeten zijn? Is er een baby aan het slapen? Of zit iemand geconcentreerd te werken? Wordt er gemediteerd in dat tuinhuisje? Ik weet het niet. Maar ik blijf even staan om te luisteren naar de stilte... Wreng wreng. Toet toet. Bong bong.

Er was helemaal geen ‘ssst’ op ons terrein de afgelopen tijd. Ik denk dat iedereen, net als ik, even moest slikken toen hij de hijskraantjes, zandauto’s, containers en de helblauwe keet op het voorterrein zag staan. Ons tuinenpark leek wel een bouwterrein. ‘s Middags om 16.00 uur, als de bruggenbouwers naar huis waren, ging het heien op het Veemarkterrein nog een uurtje door. Boing, boing, boing. Je moest omlopen om bij je tuin te komen. Bij de achterparkeerplaats was het een zandbak. Ik heb al eens een auto moeten duwen die vastzat in het zachte zand... Dieren trekken zich gelukkig weinig van het lawaai en de chaos aan. Bijen zoemen in grote getalen om mijn gele bloemen, de eekhoorn hipt over het pad, er zijn weer groene halsbandparkieten, eksters, kikkers en noem maar op. Het tuinenpark blijft een paradijsje met enthousiaste leden die trots zijn op hun park. De tentoonstelling had dit jaar meer dan 100 inzendingen.

Bij de koffie-met-taart-ochtend waren ongeveer 40 mensen. Leuk dat de activiteiten zo goed bezocht worden en ‘samen’ belangrijk is voor tuinleden. Paul van Sorge, nieuw bestuurslid, zegt tegen mij dat hij het Pioniersfeest ‘Eten op het plein’ één van de leukste dingen vindt bij de Pioniers. Laten we dus vooral feesten blijven organiseren. Voorzitter Fons denkt over een oogstfeest met pompoensoep in de herfst. Zijn de pompoenen al rijp? Ik kreeg een superpompoen van mijn buurvrouw. Laat ik een nieuw recept gaan uitproberen. Verder in deze nieuwsbrief weer een mooie beschouwing van Judith Schuil, nieuws over de natuurlijke oevers en de kap van windsingels, leuke workshop in het verschiet, een verslag van de evenementen in juni en een kijkje in de schooltuin.

redactie@depioniers.nl,
Evelien Pullens

Van het bestuur

Beheerplan, statuten en huishoudelijk reglement

Het bestuur is hard aan het nadenken over een nieuwe structuur en het beleid van onze vereniging. Waarschijnlijk hebben jullie allemaal al gehoord van het beheerplan, onze leidraad voor de toekomst. Er zijn twee informatiebijeenkomsten geweest met Paul van Kan en het plan is ook te lezen op de website. Bij een beheerplan horen regels en afspraken, zodat we het beleid ook kunnen uitvoeren en gemakkelijk met elkaar op één lijn kunnen komen in de toekomst. De regels en afspraken van een vereniging worden vastgelegd in statuten en een huishoudelijk reglement. Statuten hebben we in 2009 vastgesteld. Nu moet het huishoudelijke reglement (onze dagelijkse afspraken) en het beheerplan nog worden vastgesteld. De vereniging is van de leden. Wie wil, mag meepraten! Op zaterdag 5 oktober om 14.00 is er daarom een inloopbijeenkomst. We zorgen ervoor dat alles wat met het beheerplan te maken heeft dan ter inzage ligt. Iedereen kan binnenlopen en vragen stellen.

In 2009/2010 is er in werkgroepen gedebatteerd over het huishoudelijk reglement. Het voorwerk wat toen gedaan is, wordt nu gebruikt bij afronding en vaststelling van statuten, huishoudelijk reglement en beheerplan. Op dinsdag 15 oktober om 20.00 uur zijn de leden van harte welkom om over het huishoudelijk reglement te praten. We nemen dan de opzet van het nieuwe reglement door en leggen dat naast het bestaande reglement. Eind november sluiten we dit proces af

met een ALV, algemene ledenvergadering, het hoogste orgaan binnen de vereniging. Het nieuwe huishoudelijk reglement en het beheerplan moeten dan door de vereniging vastgesteld worden.

We hebben veel leden die participeren in de werkgroepen. Dat is ook nodig, want zonder onze eigen bijdragen is de vereniging leeg. Het beheerplan bouwt voort op deze werkgroep-structuur. Dit najaar zal het bestuur met iedere werkgroep gaan praten, om op de hoogte te zijn hoe het gaat en wat er nodig is. Vervolgens zal het bestuur kijken waar de leemtes zijn en zorgen dat de werkgroep-structuur, zoals beschreven in het beheerplan, ook inderdaad uitgevoerd gaat worden. Dat alles wordt als bijlage opgenomen in het beheerplan, zodat we een goed overzicht hebben.

Bruggen, verwaarloosde tuinen, huurovereenkomst

- In het najaar willen we als bestuur het hele tuincomplex bezoeken. De tuinen staan er mooi bij, maar er is ook verwaarlozing. We willen dat in kaart brengen en in gesprek gaan met de gebruikers van de verwaarloosde tuinen.
- We werken aan een nieuwe huurovereenkomst met de gemeente voor het complex, waarin de AVVN namens ons optreedt.
- Het communicatieplan, waarin we vastleggen wat willen we vertellen aan de leden en aan de belangstellenden daarbuiten. Welke middelen gebruiken we daarbij; website, facebook, email, nieuwsbrief.
- De bruggen zijn bijna klaar. Een mooie kwaliteitsslag voor het

complex! We hebben met de gemeente, de AVNN en de aanneemer de schade opgenomen. Die wordt hersteld.

Het bestuur van de Pioniers, Fons, Peter, Willem, Paul en Mia

Tip van de maand

Koffieprut weert niet alleen slakken, het is ook een goede natuurlijke meststof voor de tuin. Koffieprut is goed voor rozen (die houden van stikstof en kalium) en schijnt er voor te zorgen dat deze minder last van belagers hebben. Koffieprut is ook goed voor de composthoop vanwege het hoge koolstofgehalte en de stikstof. Wormen houden van koffieprut. Bij de Piotiptour leerde ik dat iemand koffieprut op het gras gooit.

Haat-Liefde

Wij kwamen elkaar tegen bij de waterkraan. Maakten een praatje over de tuin, zoals dat gaat, over de heerlijke plek, over het 'werk' – dat ik meestal geen werk vind, maar een fijne bezigheid – en zo wat meer. "Maar", zei zij, "ik heb er toch wel een haat-liefde-verhouding mee, met de tuin. Misschien kun je daar eens een stukje over schrijven, over de haat-liefde."

Ik zou wel willen, maar ik kan het niet. Ik ken wel haat-liefde, maar niet ten aanzien van de tuin. Ik ken het ten aanzien van de wetenschap, of van mensen, maar ten aanzien van de tuin, nee.

Sommige dingen waren veel werk, zoals de tuin ontdoen van zevenblad en in sommige zaken heb ik niet altijd zin, zoals gras maaien of de kantjes knippen met de grasschaar. En er is altijd wel iets te doen natuurlijk, maar dat ligt meestal aan mezelf en niet aan de tuin; zelden geef ik mezelf de tijd om te gaan zitten en een boek te lezen (dat moet ik nog leren)... maar haat, nee.

Onwillekeurig moest ik denken aan wat Clare Lennart, een bekend Utrechts schrijfster uit de vorige eeuw, vertelt over een wandeling die zij maakt in de vakantie. Het regent. Dan komt ze thuis en zegt: "Het was heerlijk in de regen" (..) En vervolgt het verhaal: "Maar ze keken me aan met bleke begriploze stadsgezichten.

Eerlijkheidshalve moet ik erbij vertellen dat de regen in die vakantie wel heel overvloedig gevallen is en dat ik ze niet altijd zó heerlijk ben blijven vinden als tijdens die wandeling. Maar ik heb de regen daar buiten in de

bossen toch echt niet kunnen haten zoals stadsmensen doen en zoals ik zelf soms doe in de stad. Ik denk dat het groen, als het regent, te mild is voor haat."

Misschien is dat het wel. Misschien is het groen gewoon te mild voor haat. Of zijn het de wondertjes, zoals die van de eekhoorn laatst, die de hele tuin rondsprong en dronk uit het vogelbadje? Of is dat de liefde?

Judith Schuil

Doe mee met de workshop:

Snoeien en snoeihout verwerken

Door ecologisch hovenier Rob van der Steen

Kosten: gratis voor leden. Aanmelden moet, want aantal plaatsen is beperkt! paulvankan@planet.nl

Deel 1 *theorie*

Dag: Dinsdagavond, 19 november
Tijd: 20.00 - 22.00 (inloop met koffie/thee 19.45)
Plek: verenigingsgebouw De Pioniers

Deel 2 *praktijk*

Dag: Zaterdagochtend, 23 november
Tijd: 10.00 - 12.00 (inloop met koffie/thee 9.45)
Plek: start vanuit verenigingsgebouw De Pioniers

Interview met bestuurslid

Paul van Sorge

Lievelingsmoment op de Pioniers: in de tuin werken en... het Pioniersfeest 'Eten op het plein'

Lievelingsplant: de berk die midden op zijn grasveld staat. In het vogelhuisje, wat op de berk hangt, heeft dit voorjaar een roodborstje gebroed.

Paul van Sorge, tuin 123

Borders en een trampoline

Woensdag is de vrije dag van Paul. We spreken om 10 uur af voor het interview, zodat hij op tijd zijn dochters (5 en 7 jaar) van school kan halen.

"Weet je wat het is", zegt hij. "Als je kleine kinderen hebt, staat een groot deel van je leven in het teken van de kids. Je ziet het in mijn tuin." Het huisje staat vol met kinderspeelgoed. De tuin heeft een ruim grasveld, speeltoestellen en een trampoline.

"Dat leek me ook zo heerlijk voor mijn dochters; opgroeien op een tuinenpark"

"Toen ik voor het eerst op de Pioniers kwam, sprak ik met iemand die hier als kind opgegroeid is", vertelt Paul. "Dat leek me ook zo heerlijk voor mijn dochters; opgroeien op een tuinenpark." Paul is ongeveer 2 keer in de week op het complex. Vaak gaat hij dan grasmaaien of onkruid wieden. Iris, zijn vrouw, leest meestal eerst een krantje als ze op de tuin komt. "Dat lukt mij niet. Ik zie altijd wel iets om te doen." zegt Paul. "Iris noemt zichzelf dan ook barbecue-tuin-lid", vertelt hij lachend. "Zo is iedereen anders."

Expressie van het individuele IK

"Ik ben niet het meest actieve bestuurslid. Daar heb ik gewoon geen tijd voor met een baan en kinderen, maar ik vind het wel leuk om mee te

denken. Mijn hoofdtaak ligt bij de taxatie en bouwvragen. Omdat ik stedenbouwkundige ben, weet ik daar wel het één en ander van." Ik vraag Paul waarom hij in het bestuur is gegaan. "Dat weet ik zelf eigenlijk niet... Ik zat al in de taxatie-commissie. Het moet gebeuren. Het is belangrijk dat er mensen in het bestuur willen zitten." Ik merk dat Paul een echte Pionier is. "Het is zo leuk aan dit tuinenpark dat er veel diversiteit is, zoveel verschillende soorten mensen, met heel ander soort tuinen. Er zijn wel regels op ons tuinenpark, maar ze zijn niet strak en streng."

Regels en gezamenlijke afspraken

We raken in gesprek over wat wel en wat niet kan aan de rand van je tuin. "Je zet geen boomhut neer of een schutting om je tuin te omheinen bij ons tuinenpark", vindt Paul. "Je maait ook niet je hele tuin plat. Bij de Pioniers past dat je een heg hebt en een appelboom. Dat is vanuit de

"Er zijn wel regels op ons tuinenpark, maar ze zijn niet strak en streng"

historie zo gegroeid en daar moet je respect voor hebben." Niet dat hij vindt dat we terug moeten naar vroeger." Dat zou niet kunnen. Deze tijd vraagt om expressie van het individuele IK. Regels horen daar niet bij, gezamenlijke afspraken wel. Ik zou

er naar toe willen dat er simpele afspraken zijn, die op de voor- en achterkant van een A4tje passen", zegt Paul. Hij zou willen dat de mensen wat

"Iedereen is verantwoordelijk voor zijn eigen tuin en samen zijn we verantwoordelijk voor het grote geheel"

meer historisch bewustzijn zouden hebben en gevoel voor het geheel. "Een tuin is een groeiend proces, je bouwt door op wat er al is. Natuurlijk moet je wel eens wat omspitten om planten de kans te geven te groeien, maar je moet rekening houden met de bestaande situatie. Iedereen is verantwoordelijk voor zijn eigen tuin en samen zijn we verantwoordelijk voor het grote geheel: de volkstuintvereniging. Het complex moet onderhouden en verzorgd worden. Daarom is het ook goed dat er een beheerplan voor de algemene ruimten van het complex is gemaakt. Het vervolg daarvan is een nieuw huishoudelijk reglement, waar nu mee begonnen wordt."

Evelien Pullens

Tuinieren met de natuur

Ecologische oever

Om wat te bereiken moet je eerst pijn lijden. Dat hebben we wel gemerkt bij de aanleg van de ecologische oever aan de Perenlaan. Daar had de aannemer weinig oog voor de egelboterbloem en zwanenbloem en al die andere veenweidesoorten die hier groeiden. Best uniek, want hier was nooit grond op de schop gegaan. Op de valreep heb ik de beste stukken met hulp van de graver opzij weten te zetten. Er zaten er jonge ringslangen en watersalamanders tussen de kluiten die hij uitgroef. Die heb ik op een veiliger plek losgelaten. De oever was een wens van het waterschap met als doel een betere doorstroming te krijgen. Er wordt voor de winter ingezaaid met soorten van nat hooiland, zoals dotterbloem, pinksterbloem en koekoeksbloem. Wel even geduld, want het duurt wel 5 jaar voor er bloemrijk hooiland te zien is.

DE OEVER LANGS DE PERENLAAN

DOTTERBLOEM

Wat kun je zelf doen?

- Heb je kleine kinderen? hou ze in de gaten bij de oever, die al bij het pad begint.
- Help mee met hooien (eerste jaren twee maal per jaar).
- Kijk vanaf de bruggen in het water: misschien zie je een snoek, ringslang of stekelbaarsje.

Water in de tuin

Heb je een vijver of poel? Dan zal je wel gemerkt hebben dat er dit jaar heel veel kleine watersalamanders en bruine kikkers waren. Er zijn meer dieren die genieten van de sloot. Water is voor vogels fijn als drinkplek. Ook libellen, die ons bevrijden van muggen, vliegen, motjes, kunnen niet zonder water, want daarin leven ze immers als larve. September en oktober zijn de beste maanden om je vijver en slootkant te onderhouden. Kikkers en padden zijn dan nog niet in winterslaap.

Wat kun je zelf doen?

- Is het water voor meer dan 50% bedekt met waterplanten, dan moet je schonen (= te veel aan waterplanten weghalen). Een paar dagen naast je vijver laten liggen, dan kunnen waterbeestjes eruit kruipen.
- Plaats een bos riet of andere holle stengels in de vijver voor de aanvoer van lucht en het laten ontsnappen van rottingsgassen. Of laat een deel van de moerasplanten staan tot na de winter, eventueel afgeknipt. Verwijder sneeuw van het ijs, zodat waterplanten kunnen blijven assimileren. Nooit hakken in ijs.
- Is de oeverbegroeiing langs de sloot te ruig en hoog geworden? Maai dan voor de winter en leg het maaisel op de composthoop. Een heggenschaar is een goed alternatief voor de zeis.

Eekhoorns ontdekken De Pioniers

Er zijn inmiddels twee eekhoorns die onze tuinen ontdekt hebben. Van Joop en Dick hoorde ik over het gevecht dat zij hadden - die eekhoorns dan - waarbij een van de twee nogal ongelukkig onder het aardbeienet van Joop belandde. Deze werd uiteraard gered, nadat Joop voor de zekerheid zijn tuinhandschoenen had aangedaan. Vermoedelijk hebben we dus twee jonge mannetjes die beiden De Pioniers als thuisbasis voor zichzelf willen. Er is maar plek voor één van hen. Nu de vrouwtjes nog. Zal worden vervolgd.

Wat kun je zelf doen?

- Bouw of koop een eekhoornnestkast kijk op www.tuinadvies.be.
- Voer ze bij als het een strenge winter is, bijvoorbeeld met een mix van pinda's, zonnebloempitten, hazelnoten en walnoten, of beter nog: plant hazelaars en notenbomen.
- Geef bijzondere waarnemingen en gedrag door aan paulvankan@planet.nl.

Vind een vrouwtje voor de Pioniers-eekhoorn.
Kent iemand een dieren-datingsite?

Orchideeën ontdekt

Deze zomer ontdekten we op drie plekken breedbladige wespenorchissen. Nu moet je niet denken aan zo'n tropische superbloem, maar van dichtbij zijn ze toch echt mooi. Ze bloeiden onder de abeel op het plein. Wist je dat een orchidee maar liefst 1.000.000 zaadjes heeft? Die zijn als stof zo klein. Moet ook wel, want ze stellen zware eisen aan de bodem en de schimmel waarmee ze samen leven moet ter plekke zijn. Een orchidee kan wel 10 jaar onzichtbaar in de bodem leven, voordat er een plant met bloemen verschijnt. Zo komt het dat ze opeens onverwacht massaal kunnen opduiken.

EPIPACTIS HELLEBORINE

Wat kun je zelf doen?

- In ieder geval nooit plukken of verplaatsen. Alle orchideeën in Nederland zijn wettelijk beschermd. Verpoten heeft weinig zin; ze overleven dat niet zonder schimmel.
- Alleen op plaatsen waar je jarenlang hetzelfde beheer pleegt heb je kans op plotseling verschijnen (maaien in juli, niet betreden, niet schoffelen)
- Let goed op onder heggen en een bosachtig stuk: volgend jaar zullen ze vast op meer plaatsen verschijnen.

De abelen bij de speeltuin (Spreek uit Abeelen)

In de boomsingel rond de speeltuin staan hoog opgegroeide grauwe abelen; een populiersoort. Deze snelle groeiers zijn ruim 50 jaar geleden aangeplant door de gemeente om de volktuinders beschutting te geven tegen de westenwind. Helaas zijn deze bomen te hoog en te smal uitgegroeid en worden ze de komende winter gerooid. Dat geeft lucht en licht en zorgt ervoor dat het speelgazon weer kan gedijen. Gelukkig blijven de 4 mooiste, breed uitgegroeide abelen staan, zodat we van het geruis kunnen blijven genieten. In de ondergroei groeit al veel meidoorn, vlier, sleedoorn en Spaanse aak. Deze krijgen licht en kunnen zorgen dat het gat weer snel hersteld is. Er wordt in 2015 aangeplant met soorten die hier thuis horen: vogelkers, zomereik, sleedoorn en Gelderse roos. Meteen goed nieuws voor vogels en eekhoorn, vanwege de vruchten.

Wat kun je zelf doen?

- Stamhout wordt opgeleverd in stukken van 30 cm; voor eigenaars van een houtkachel mooi meegenomen.
- Luisteren naar de ritzelende bladeren en snuif de herfstgeur op van de blijvende abelen.
- Helpen met het opschoneren na de kap.

Ringslangen

Na 73 eierkapsels in april tijdens het omzetten van de hoop, zijn er daarna niet veel jongen gezien. Wel zagen verschillende leden volwassen dieren zonnend op allerlei plaatsen. En zagen ze slangen-jongen van dit jaar. Er is dus weer gebroed..... Omdat slangen over de grond kruipen en ze onze tuinen vol padden, slakken en bruine kikkers hebben ontdekt, ligt er een groot gevaar op de loer: Ze kunnen verstrikt raken in een vogelnet. In samenwerking met De Driehoek zijn er pallets besteld die niet alleen als compostbak dienst doen, maar ook zo zijn ontworpen dat ze geschikt zijn als broeiplaats voor ringslangen.

Wat kun je zelf doen?

- Een ringslangpallet kopen, mail naar paulvankan@planet.nl
- Zet netten aan de onderzijde vast met latten of bamboe, zodat slangen er niet onder kunnen. Beter nog: gebruik insectennet of kippengaas.
- Je slootoever niet helemaal strak maaien en al zeker niet betegelen; oeverbegroeiing is belangrijk als beschutting voor jagende ringslangen.
- In maart volgend jaar helpen met het weer opbouwen van de ringslangbroeihoop.

Coniferen - lust of last?

Veel vragen gaan over de coniferen (naaldbomen zoals jeneverbes, levensboom, spar en den) die we vaak als cadeautje van de vorige bewoner hebben gekregen. Ze werden in onschuld aangeplant als klein boompje of kerstboom met kluit en zijn inmiddels soms wel 25 m hoog. De problemen kennen de 'gelukkige' bezitters maar al te goed: schaduw (vooral bij de buren), ondiepe wortels, verdroging, en verzuring van de grond. Het beheerplan geeft aan hoe we in de toekomst met coniferen om moeten gaan. Het bestuur zal kijken naar de mogelijkheden. Want bedenk wel: coniferen hebben behalve een schaduwzijde ook een zonnige kant! Denk aan de staartmezen en goudvinken die hier graag broeden en de eekhoorns die hier voedsel zoeken. Ik las een bericht over Duitse volkstuincomplexen waar ransuilen vaak slaapplekken hebben. In de winter met sneeuw zijn de coniferen prachtig. Dan wil je eigenlijk dat die bomen gewoon blijven. Tja, zo is het altijd wat.

Wat kun je zelf doen?

- Plant geen klein schattig conifeertje meer.
- Heb je er een, overleg dan met het bestuur en je buren over de mogelijkheden.
- Wil je toch een groenblijvende boom? denk dan aan taxus; die groeit niet snel maar wel compact en kun je helemaal terugzetten als ie te groot wordt en is ook nog eens inheems (een nadeel is er ook; alle delen zijn hartstikke giftig).

De schooltuin

Verwondering over Big Mama

Woensdagochtend is schooltuin-ochtend bij de Pioniers. Dan komt een bovenbouwklas van de Voordorp-school meewerken in de schooltuin, tuin 1 van de Pioniers. Leerzaam en leuk.

Begin september waren de kinderen er nog niet, omdat het schoolseizoen nog maar net begonnen was. Wél zijn de drie vrijwilligers van de schooltuin aan het werk: Brigitte, Annemiek en Gijs. Peter Voortman, die de schooltuin heeft opgezet en veel werk heeft verzet bij de Pioniers, is momenteel erg druk met zijn nieuwe huis.

"Het is zo leuk om gezamenlijk een tuin te hebben. We leren van elkaar en van de kinderen," vertelt Annemiek. "Ik vind het mooi iets te zien groeien," vult ze aan. "Dat enthousiasme wil ik graag delen." Gijs vertelt dat veel kinderen geen besef meer hebben dat hun voedsel uit de natuur komt. Door de tuin leren ze over de aarde en tuinbouw en kijken ze verder dan hun eigen kringetje. "De verwondering van de kinderen is zo leuk," vertelt Brigitte. "Ik heb bijvoorbeeld niet zo veel met kleine dieren, maar door de kinderen ben ik beter gaan kijken." Gijs vertelt dat de kinderen een worm 'Big Mamma' noemen. "Het komt ook wel voor dat ze een worm doormidden willen hakken. Dat vind ik niet leuk. Best lastig hoe je zo iets duidelijk maakt

aan de kinderen, zonder dat je heel streng bent."

Voor Annemiek is 'duidelijk zijn' iets wat ze leert op de schooltuin. "Het is belangrijk dat de kinderen goed snappen wat ze moeten doen. Als ze het werk begrijpen en aankunnen, vinden ze het veel leuker om mee te werken. Gijs beaamt dat. "Ik geef niet altijd op tijd mijn grenzen aan. Maar dat ben ik aan het leren."

Samenwerken

De schooltuin is een gezamenlijke tuin en is dus niet zoals andere kindertuintjes verdeeld in kleine stukjes grond. "We moeten met z'n allen samenwerken in deze tuin. Meestal gaat dat hartstikke goed." De oogst wordt ook verdeeld. "Soms eten we de frambozen, bramen en sla meteen op. Andere keren gaat er iets mee naar huis." Brigitte vertelt: "Ik vind het leuk om in een team te werken. Omdat we met z'n drieën zijn weet iedereen wel wat op z'n tijd. En toen we deze zomer om de beurt op vakantie waren, konden we de tuin afwisselend bijhouden en natuurlijk oogsten. Lekker."

Schooltuin-team zoekt versterking

Ben jij geïnteresseerd in 'samen een tuin runnen', duurzaamheid en heb je affiniteit met kinderen?

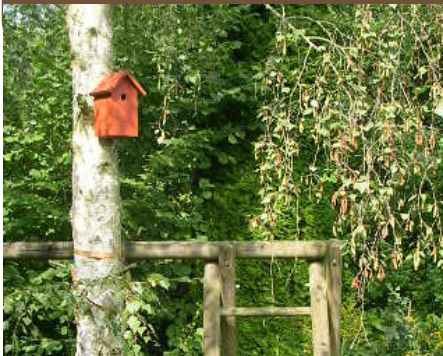
Het is niet belangrijk dat je goed kan tuinieren of ervaring hebt met kinderen. Als je het maar leuk vindt. Kun je op woensdagochtend? De vrijwilligers werken de hele woensdagochtend op de schooltuin. De kinderen komen een uur meewerken. Als je je aanmeldt Brigitte.venturi@telfort.nl word je uitgenodigd voor een kennismaking. Je kunt ook op woensdagochtend een keer kijken.

Evelien

"Jij hebt een tuin en de tuin heeft jou"

Deze uitspraak hoorde ik van Gijs de Boer in de schooltuin, waar ik woensdagochtend een kop koffie meedronk. De voorouders van schooltuin-vrijwilliger Gijs waren tuinders. Zij werden geleefd door de tuin. Maar Gijs heeft dat gevoel nu in de schooltuin soms ook wel. Als er geoogst moet worden moet je er zijn. Als het droog is, moet er water gegeven worden, enzovoort...

Paul van Kan heeft dit voorjaar met een aantal mensen in de kantine vogelhuisjes in elkaar gezet en geveerd. Paul van Sorge hing één van de vogelhuisjes in zijn tuin. Dat leverde een roodborstjesfamilie op. Trinie Straatman heeft haar vogelhuisje versierd met mozaïek, zoals geleerd in de mozaïek-workshop van vorig jaar. Zij won daarmee een prijs op de tentoonstelling.

Natuurlijk Tuinieren

De Pioniers doet sinds najaar 2012 mee aan het project Natuurlijk Tuinieren; een tweejarig project voor tuinenparken, dat door de AVVN wordt begeleid.

Het project is uit een aantal elementen opgebouwd, waaronder een advies en een aantal workshops. Uiteindelijk kun je als vereniging het Nationaal Keurmerk Natuurlijk Tuinieren verdienen. Op dit moment zijn er in Nederland ruim 25 tuinenparken die het Nationaal Keurmerk Natuurlijk Tuinieren mogen dragen.

Tijdens het traject worden workshops gegeven. Deze zijn kosteloos voor leden. Zo hebben we in het voorjaar kunnen leren wilgen vlechten. Dit

najaar staan weer twee bijzondere workshops op het programma: stinzenplanten en snoeien en verwerken van snoeihout. In het voorjaar volgen nog ecologische groenteteelt en het maken van drijfeilanden.

Stinzenplanten

door stinzenplanten-expert

Dr. Wim Baas

Dag: Dinsdagavond, 5 november

Tijd: 20.00 - 22.00 uur (inloop met koffie/thee 19.45 uur)

Plek: verenigingsgebouw De Pioniers

Kosten: gratis voor leden.

Aanmelden niet nodig, maar wel fijn

paulvankan@planet.nl

MEER OVER STINZENPLANTEN VIND JE OP DE WEBSITE VAN DE PIONIERS:

[HTTP://WWW.ATVDEPIONIERS.NL](http://www.atvdepioniers.nl)

Muziek, terrasje, honing en wandelen

Juni was een maand vol met activiteiten bij de Pioniers. Zodra het lekker weer was, werd het terras neergezet op het, toen nog lege, voorplein. Met de Groen-moet-je-doen-dag op 9 juni zat het terras dan ook lekker vol met Pioniers en nieuwsgierige gasten van buiten, die een wijntje of biertje dronken.

Muzikanten van kwaliteit vulden het voorplein met mooie muziek.

Rachel Louise kwam samen met haar broer bij ons haar prachtige luisterliedjes zingen. Ondertussen werd er in de buitenkeuken met Monica 'onkruid'-pesto en brandnetelsoep gemaakt. De muzikanten mochten als eersten proeven. Het was lekker! Binnen in het verenigingsgebouw waren een aantal mensen intussen hard aan het werk om honing te draaien van onze eigen bijen. De potjes Pioniershoning waren snel uitverkocht, net als de kerstkaarten die bij de handwerkclub verkocht werden.

Er waren meer mogelijkheden om elkaar te ontmoeten in juni. Op de **informatie-middag en -avond** over het beheerplan gaf Paul van Kan uitleg over het plan en beleid wat hij gemaakt heeft. Het is belangrijk dat de tuinleden hier over meedenken. Er

kwamen dan ook talloze vragen, terwijl we over het terrein wandelden. Paul heeft altijd weer nieuwe en interessante dingen te vertellen over 'onze' natuur, maar het is ook interessant om mee te denken over de visie op de natuur en inrichting van ons park. Op 7 juli bracht de **Piotiptour** opnieuw een aantal nieuwsgierige tuinleden bij elkaar. Wat is het leuk om door elkaars

tuinen te lopen om te bekijken hoe ieder op zijn eigen manier bezig is om z' n dierbare stukje grond te bewerken. Elke deelnemer vertelde waar hij/zij trots op is. Daarna kwamen de vragen. Er waren genoeg deskundigen om antwoord te geven. Samen weet je meer.

Evelien

Tentoonstelling

De jaarlijkse tentoonstelling viel dit jaar in de schoolvakantie. Toch waren er veel Pioniers die iets kwamen inleveren om tentoon te stellen in ons verenigingsgebouw.

Er waren 103 inzendingen. Mia, Henk, Peter, Michel en Wilma werkten er hard aan om alles mooi in te richten. Er kwamen ongeveer 100 bezoekers om de inzendingen te bekijken en te stemmen. Er stonden trotse schalen met fruit, kleurrijke bloemboeketten, een creatief nagebouwde kas, een vogelhuisje met mozaïek, schilderijtje, weelderige potplanten, kleine schoteltjes met 'iets uit de tuin'. Alles had zijn eigen waarde. Maar toch waren er prijzen. Dat hoort zo. En zoals onze voorzitter Fons zei bij de prijsuitreiking. "We zijn trots op de Pioniers en dat willen we laten zien."

De prijswinnaars per categorie:

Bloemschikken

- 1 Mia
- 2 Evelien
- 3 Ineke

Potplanten

- 1 Henk
- 2 Ineke
- 3 Joke

Snijbloemen

- 1 Mev. Prijs
- 2 Charlotte
- 3 Ineke

Groenten en Fruit

- 1 Henk
- 2 Hennie
- 3 Annemieke

Creatief

- 1 Henk
- 2 Gerard
- 3 Trinie

Kinderen

- Gabrielle
- Baai

De creatieve club op reis

Op woensdagmiddag is er in het verenigingsgebouw een groep tuinleden die handwerkt, schildert of knutselt onder leiding van Mia Canten. De handwerkgroep maakt één keer in het jaar een uitstapje.

Ze sparen 5 euro per maand voor het reisje. Dit jaar ging het uitje naar de Sneekmeren en Joure. De dames hebben veel plezier gehad en maakten een boottocht op het meer.

Buurvrouw weet alles

Beste Buurvrouw,

Ik deed mee met de Piotiptour. Iedereen had, net als ik, last van slakken. Eén van de buurvrouwen wat iets tegen de slakken. Ik ben vergeten wat het was. Weet u het nog?

Buurvrouw

Beste Buurvrouw,

Ik heb opgeschreven dat koffiedik en bier slakken op afstand houdt. Maar er was ook een buurvrouw die aaltjes in een potje had besteld op internet. Die aaltjes schijnen de slakken te bestrijden. Zullen we dat eens proberen?

Buurvrouw

Pioniersfeest

zaterdag 12 oktober
vanaf 15.30 uur

Pompoenspecial

Pompoenen uit de tuin worden gewogen voordat ze de pan in gaan. Wie heeft de grootste pompoen (misschien wel uit het plantje wat je van Willem en Henny kreeg in het voorjaar).

Proef en geniet van de rijkdommen van Pioniersgrond!

Neem groente en/of kruiden mee uit eigen tuin

Vanaf half 4 wordt er gekookt op het plein, iedereen is welkom om mee te koken! Heb je niets (meer) te oogsten uit je eigen tuin, neem dan iets mee uit je koelkast. Of maak thuis iets klaar als bijdrage aan de gezamenlijke maaltijd.

Neem je bord en bestek mee, drankjes kun je kopen in de kantine.

Programma

- Vanaf 15.30: - Geef je eetbijdrage af aan de kookploeg en kook mee als je zin hebt
- Spelen op het plein: Spelletjes en een tekenwedstrijd voor de kinderen
- Stekjesruilmarkt
- Rond 16.30: - Borrelen en voorzitter Fons verwelkomt de nieuwe leden van dit jaar
- Prijsuitreiking voor de grootste pompoen van de tuin
- Rond 17.30: - Samen eten

Heb je nog ideeën, wil je meehelpen? Meld je aan bij Sandra en Fons (secretaris@depioniers.nl). Of kom langs in de kantine, op 5 oktober zijn ze er beiden na afloop van de bijeenkomst over het beheerplan.

*Zo sluiten we met elkaar
het tuinseizoen feestelijk af!*